

شهرکتاب، فضایی برای گفت‌وگو ایجاد کرده است

جشن برگزاری هزارمین نشست و درس‌گفتار مرکز فرهنگی شهرکتاب سه‌شنبه دهم مرداد با حضور اصحاب فرهنگ و اندیشه و مدیران فرهنگی در مرکز فرهنگی شهر کتاب برگزار شد.

جشن برگزاری هزارمین نشست و درس‌گفتار مرکز فرهنگی شهرکتاب سه‌شنبه دهم مرداد با حضور اصحاب فرهنگ و اندیشه و مدیران فرهنگی در مرکز فرهنگی شهر کتاب برگزار شد. در این جشن دکتر رضا صالحی امیری، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، دکتر رضا داوری اردکانی، رئیس فرهنگستان علوم، سید علی‌اکبر اشعری، رئیس پیشین کتابخانه‌های ملی، بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت خارجه، حسن بلخاری، رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، امیرعلی نجومیان، استاد دانشگاه، بلقیس سلیمانی، نویسنده، داوود موسایی، مدیر انتشارات فرهنگ معاصر، محمدمهدی اردبیلی، مدرس فلسفه، مجید قیصری، داستان‌نویس، کوروش کمالی سروسستانی، رئیس مرکز سعدی‌شناسی، مهدی فیروزان، مدیرعامل شهرکتاب، علی‌اصغر محمدخانی معاون فرهنگی شهر کتاب و سید محمود دعایی، مدیر مسئول روزنامه‌های شهرکتاب و فعالان فرهنگی شهرکتاب سخن گفتند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به اثرگذاری شهر کتاب در تحولات فرهنگی جامعه ایران، تصریح کرد: ما در مسیر تحولات و تغییرات گسترده‌ای قرار گرفته‌ایم که سرعت، حجم، شتاب، گستره و عمق تغییرات بیشتر از تدابیر ما است. در واقع ما نظاره‌گر حرکت قطاری هستیم که در فرآیند حرکت آن هیچ نقشی نداریم. این شاید مهم‌ترین مسأله‌های نظام فرهنگی در دهه چهارم انقلاب باشد. اساساً جامعه نخبگان ما، عمدتاً توصیفی‌گرو تبیینی‌گرو در گذشته بوده است. ما در توصیف موفق هستیم، اما کمتر منبعی تا امروز در اختیار ما قرار گرفته که روند تحولات آینده جامعه را دست کم برای یک دهه آینده به تصویر بکشد. ما درباره یک دهه آینده نمی‌توانیم راحت سخن بگوییم. سوال این است که در انتهای دهه چهارم یا در دورنمای ۱۴۰۴ ساختار گفتمان فرهنگی حاکم بر جامعه چگونه خواهد بود و نسبت آن گفتمان با گفتمان رسمی کجا است؟

صالحی امیری یادآور شد: دلیل اینکه ما درک روشن و عمیقی از ابعاد و اضلاع تحولات نداریم این است که هنوز نتوانسته‌ایم نسبت بین فرهنگ و دولت را به درستی تبیین کنیم و همچنان فرهنگ در سطح نظام دولتی به عنوان نظامی فریه باقی مانده و این نوع حرکت کماکان به گسترش شکاف در سطح رسمی و غیررسمی منجر خواهد شد. ما دچار تأخر فرهنگی هم هستیم. هابیی مثل شهر کتاب نماد کانون‌های موفق در برقراری ارتباط معرفتی با جامعه هستند. شهرکتاب فضای گفت‌وگو را ایجاد کرده است. گفت‌وگو بزرگ‌ترین نیاز امروز جامعه ما است. در جامعه‌های که انگ‌زنی و شایعه‌رایج است و نزدیک‌بینی بیش از دوربینی خریدار دارد، ما باید کانون‌های گفت‌وگو را فعال کنیم.

دکتر رضا داوری اردکانی، رئیس فرهنگستان علوم هم با اشاره به تعارف‌پذیر نبودن عرصه فرهنگ گفت: اهل کتاب، اهل تعارف و تملق نیستند. مرکز فرهنگی شهر کتاب کاری کرده است کارستان. اگر قدر و منزلت این کار روشن نشده است، از این روست که ما به فرهنگ و معرفت احساس نیاز نمی‌کنیم. همه علوم عزیز شریف هستند، اما در روزگار ما آنچه نتایج آن به روشنی به چشم می‌آید عزیزتر شده است. نیاز ما به مهندسی به روشنی قابل اثبات است؛ اما نیاز ما به شعر چطور؟ جان و روح جامعه بشری چیزی جز شعر و هنر و دین نیست. ما ظاهر را می‌بینیم و غافلیم از اینکه ظاهر بدون باطن معنایی ندارد. ظاهر و باطن از هم مستقل نیستند.

داوری اردکانی به استقلال مرکز فرهنگی شهر کتاب از نهادهای سیاسی پرداخت و افزود: حفظ همین استقلال کار بزرگی است که باز به چشم نمی‌آید. شهر کتاب کارش را پیش می‌برد و وظیفه‌اش را ادا می‌کند؛ از این رو به ذهن دیگران نمی‌رسد که قدران این فعالیت‌ها باشند.

سید محمود دعایی، مدیر مسئول روزنامه‌های شهرکتاب، با اشاره به تاریخچه فعالیت‌های شهر کتاب گفت: در زمان شهرداری غلامحسین کرباسچی شهرکتاب با مدیریت فخرالدین انوار پایه‌گذاری شد. در سال‌های بعد مهدی فیروزان به مدیرعاملی شهرکتاب انتخاب شدند و یکی از انتخاب‌های خوب وی در شهر کتاب، انتخاب علی‌اصغر محمدخانی به معاونت فرهنگی شهر کتاب بود. امروز ما افتخار می‌کنیم که مرکز فرهنگی شهر کتاب هزار برنامه موفق را تقدیم عرصه فرهنگ ایران کرده است.

علی‌اکبر اشعری، رئیس پیشین کتابخانه‌های ملی و عضو هیأت امنای شهر کتاب، گفت: اگر قرار است مردم رشد فرهنگی بکنند باید خودشان کار فرهنگی کنند. تا وقتی مردم در عرصه فرهنگ فعال نباشند، جامعه رشد فرهنگی نمی‌کند. کار فرهنگی کار دولت‌ها نیست. در مقطعی کوشیدیم در برخی شهرستان‌ها اداره‌های ارشاد را تعطیل کنیم و کار را به انجمن‌ها و گروه‌های فرهنگی هنری بسپاریم که البته قانون اجازه این کار را نمی‌داد. امروز انقلاب به چهل سالگی خودش رسیده و چهل عدد رشد و عقل است. لازم است بار دیگر ساختار نظام اداری ایران را بازنگری کنیم تا ببینیم این روشی که امروز

داریم روش مناسبی است یا روش؟ زWNJ&های جایگزین بهتری هم هست؟ یکی از حوزه‌ها؛ ZWNJ&هایی که توانسته از فعالیت‌ها؛ ZWNJ&های دولتی در حوزه؛ ZWNJ& فرهنگ پیشی بگیرد، مرکز فرهنگی شهر کتاب است. من به این دلیل که با این حوزه؛ ZWNJ&ها آشنا هستم، فکر می‌کنم کارهای این مرکز کار بزرگی است و صرف نظر از تولیداتی که این مرکز انجام داده، به عنوان خادم فرهنگی از این همه دقت، نظم، پایداری و پایداری این مرکز قدردانی می‌کنم و امیدوارم هزارمین نشست، نقطه عطفی باشد در حیات فرهنگی این مؤسسه.

بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت امور خارجه، با اشاره به این؛ ZWNJ&که در وزارت خارجه مرکزی با نام دیپلماسی عمومی و رسانه؛ ZWNJ& داریم، افزود: جهان امروز در این روند جدید و تحولات و سیر گذر خود، به سرعت دگرگون می‌شود و مفاهیم و معانی هم سریع تغییر می‌کنند؛ ZWNJ&کنند. دیپلماسی عمومی هم از قواعد خاصی تبعیت می‌کند. در دیپلماسی عمومی، خلاف دیپلماسی کلاسیک، بحث افتناع مطرح است. بحث افتناعی بودن دیپلماسی عمومی مهم است و الزاماً به تنهایی با عقل و منطق سازگار نیست و احساس هم در آن مطرح است. در دیپلماسی عمومی هنر و موسیقی و ادبیات و سایر زمینه‌ها؛ ZWNJ&هایی که در عرصه ذوق و زیبایی قرار می‌گیرند؛ ZWNJ&گردد.

قاسمی افزود: کاری که در شهر کتاب انجام گرفته، مهم است و باید قدر آن را دانست. در حوزه دیپلماسی عمومی فقط دولت‌ها؛ ZWNJ&ها نمی‌توانند مؤثر باشند؛ حتی می‌توانند؛ ZWNJ&شود گفت دولت‌ها؛ ZWNJ&ها کارایی کاملی نمی‌توانند در این زمینه داشته باشند. بخش خصوصی یا نهادهای غیردولتی نقش اساسی در دیپلماسی عمومی دارند. کارهای شهر کتاب در حوزه خارج از ایران شگفت‌انگیز است. نهادهای دولتی ما در این وسعت و در این کیفیت قادر به کار نیستند. ما با تمام وجود آمادگی داریم به شهر کتاب کمک کنیم و حتی از شهر کتاب بیاموزیم؛ زیرا در اینجا کارهایی انجام شده که برای ما نو و ناآشنا بود.

دکتر حسن بلخاری، رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، گفت: پیش از آشنایی با شهر کتاب، من مکان را عرض می‌کنم؛ ZWNJ& دانستم. در فرهنگ فلسفی ما عرض رتبه؛ ZWNJ& نازل ذات است و معمولاً به صورت تحقیری به آن نگاه می‌کنم؛ ZWNJ&شود. بعد از آشنایی با شهر کتاب و انسی که با این فضا گرفتم، مکان را دیگر عرض نمی‌کنم؛ ZWNJ& دانم. البته دیگر ظاهر را هم نقطه مقابل باطن نمی‌کنم؛ ZWNJ& دانم. عرض را هم نقطه مقابل ذات نمی‌کنم؛ ZWNJ& دانم. اگر ظاهر نقطه مقابل باطن بود، در خدا جمع نمی‌شد؛ ZWNJ& شد. مرکز فرهنگی شهر کتاب، جایی است که نمونه آن را در سراسر ایران نداریم. به کوچکی این مکان ننگرید. جایی که بتواند همه بزرگان فرهنگ ایران را گرد آورد، حتی کسانی را که در بسیاری از مجالس حاضر نمی‌شوند؛ ZWNJ&شوند، مکان رفیعی است. پس شهر کتاب جزو مکان‌ها؛ ZWNJ&های با ارج ایران است زیرا فضایی ایجاد کرده که همه در آن حاضر می‌شوند؛ ZWNJ&شوند و از جان و دل سخن می‌گویند.

دکتر امیرعلی نجومیان، استاد دانشگاه، گفت: امروز روز باارزش و مهمی است. شهر کتاب به دلیل کارکردی که در حوزه توسعه فرهنگی در کشور داشته، یک نهاد بی‌همتای ایران است. در طول دوازده سال همکاری، از نزدیک مشاهده کرده‌ام که این نهاد چطور با کمترین امکانات کارهای بزرگ انجام داده است.

بلیس سلیمانی، نویسنده، تصریح کرد: فکر می‌کنم نشست؛ ZWNJ&های شهر کتاب چند نکته را به ما یاد داد: یکی امکان گفت‌وگو که در جامعه ما خصوصاً در عرصه؛ ZWNJ&های فرهنگی امری غریب است. نکته دوم شکل‌گیری فضای دموکراتیک بود. در ایران جلسات بسیار زیادی برگزار می‌شود که من هم در آن‌ها؛ ZWNJ&ها گاهی شرکت می‌کنم منتهی در شهر کتاب موضوعات و کتاب‌ها؛ ZWNJ&ها بر اساس اصولی عقلانی انتخاب می‌شود که اصل اولیه فضای دموکراتیک است و هنگام بحث و نظر هم این فضای دموکراتیک است که امکان تضارب آرا را فراهم می‌کند. اما مهم‌ترین نکته این است که شهر کتاب اعتماد اهل فرهنگ را جلب کرده است. من دو سال در شهر کتاب مسئولیت جلسات؛ ZWNJ& نوبل؛ ZWNJ&خوانی را داشتم و مجال بود در این مدت به کسی زنگ بزنم و با پاسخ منفی روبه‌رو؛ ZWNJ&رو شوم. شهر کتاب فضایی تثبیت شده و فارغ از کنش و واکنش؛ ZWNJ&های سیاسی است؛ به همین دلیل اهل فرهنگ به آن اعتماد دارند.

محمدمهدی اردبیلی، مدرس فلسفه، گفت: معمولاً شنیده‌ایم که می‌گویند؛ ZWNJ&چیزی که در برگزاری جلسات مختلف مهم است کیفیت است و کیفیت را نباید فدای کمیت کرد. اما به؛ ZWNJ&نظرم نوعی اجحاف در حق کمیت می‌شود. کمیت تا نباشد کیفیت مجال بروز پیدا نمی‌کند. این هزار جلسه هم از این منظر می‌تواند مورد توجه قرار بگیرد. چرا کمیت و چرا هزار مهم است؟

از مواهبی که شهر کتاب داشته دولتی نبودن آن است چون هر دولتی که می‌آید، ضد دولت قبلی عمل می‌کند. به نظر من شهر کتاب امروز در جایگاهی قرار دارد که به یک نهاد فرهنگی تبدیل شده است و مشخصاً مرکز فرهنگی از این وجه تسمیه هم استفاده می‌کند. این نهاد فرهنگی به مرحله؛ ZWNJ& وزارتتایی؛ ZWNJ&اش رسیده و توانسته از نظر کمی خودش را در بستری در عرصه؛ ZWNJ& عمومی فرهنگ بازنمایی کند.

داوود موسایی، مدیر انتشارات فرهنگ معاصر، در ادامه؛ ZWNJ&ی این جشن با اشاره به این؛ ZWNJ&که شهر کتاب در آغاز الگویی برای کار نداشت، افزود: الگوها در هر کشور پاسخ یکسان نمی‌دهد. می‌توانم بگویم الگویی که شهر کتاب به آن دست یافته الگویی است که منحصر به خود اوست. امروز بیشترین فروش کتاب؛ ZWNJ&ها؛ ZWNJ&مربوط می‌شود به فروشگاه‌ها؛ ZWNJ&های شهر کتاب. نشست؛ ZWNJ&هایی که در شهر کتاب برگزار می‌شود،

نقش مهمی در اقتصاد نشر دارد. شمارگان روزنامه‌ها بسیار پایین است. تلویزیون هم جز برنامه‌ها؛ برای کتاب برنامه دیگری ندارد. مرکز فرهنگی شهر کتاب منشاء خبرهای مهمی برای بازار کتاب است. تأثیری که نشست‌های هفتگی شهر کتاب در بازار کتاب دارد، محسوس است. هرگاه در این مرکز درباره‌ها؛ نشست برگزار می‌شود، تا مدتی آن کتاب به موضوع خبری رسانه‌ها بدل می‌شود. مجید قیصری، داستان‌نویس، گفت: ده مرداد در تقویم ادبیات ما تولد محمود دولت‌آبادی بود. متأسفانه امروز روز به خاک‌سپاری

مدیا کاشیگر هم است. اما در تقویم باید این جشن هزارمین نشست را هم افزود که به نوعی تولد شهر کتاب است. شهر کتاب در ذهن من پل است. پلی که بین امروز و دیروز ما زده می‌شود و خوشبختانه امروزه شاهدیم که با حرکتی که شروع شده این پل دارد به اقصی نقاط دنیا کشیده می‌شود و بین امروز ما و فردای ما زده می‌شود.

دکتر کوروش کمالی سروستانی، رئیس مرکز سعدی‌شناسی گفت: اگر به واقع فرهنگ انگاره‌ها؛ از پس گذر قرون و در طول تاریخ یک سرزمین با طرح‌های آشکار و نهان برای به زیستی انسان‌ها پدیدار آمده است؛ افزودن برگی بر آن مباهات و تفاخری را برمی‌انگیزد که بقایش و دوامش تا همیشه و هنوز زیست انسانی ماناست و اینک که به همت دانشی‌مردان این خانه فرهنگ، هزارمین برگ بر شانه ستبر فرهنگ این سرزمین افزوده شده؛ مباهاتمان صدچندان است که بانیان این امر خود به باور ایجاد تحولی بنیادین در مجموعه ساختار و رفتار فرهنگی مردمان به انجام این امر کوشیده‌اند؛ از این روی باید به خاطر سپرد که فرهنگ آموختنی است؛ که فرهنگ ساختاری است؛ که فرهنگ پویا و متحول است و با هر زاویه دیدی که به این منظور بنگریم درخواهیم یافت که بی‌تردید زیستنی فرهنگی به از زیستنی بی‌فرهنگ است چرا که دانش، هنر، دین، قانون، اخلاقیات، آداب و رسوم و هر نوع توانایی و عادت‌ی که کسب می‌کنیم تا زیستی هموار را برای خود و جامعه خویش به تصویر کشیم؛ در گرو پاسداشت، خلق و ترقی همین فرهنگ است؛ فرهنگی که بی‌شک خود گنجینه‌ی انباشته از آفرینندگی بشر است.

در پایان نشست، از علی‌اصغر محمدخانی برای مدیریت مرکز فرهنگی شهر کتاب در طول هزار نشست فرهنگی قدردانی شد. وی در انتهای این همایش تصریح کرد: هدف ما در مرکز فرهنگی شهر کتاب برنامه‌ریزی برای آینده است. باید بتوانیم افق‌های دور را ببینیم. برنامه‌ها؛ های ما در این مرکز کوتاه‌مدت نیست. گفت‌وگو از غایت‌ها؛ ما است. بدون همفکری و همدلی، فرهنگ ایران پیش نخواهد رفت. ما نه فقط به تقویت فرهنگ در عرصه داخلی فکر می‌کنیم، بلکه به این فکر می‌کنیم که چگونه بین ایران و دیگر کشورها پل‌های فرهنگی ایجاد کنیم. محمدخانی افزود: توجه به زبان فارسی و ادبیات کلاسیک از دیگر رویکردهای ما است. همچنین تلاش‌های بینارشته‌ها؛ ارج می‌نهمیم. کشف استعدادها و پرورش جوان‌ها و ایجاد امید به آینده در نویسندگان و شاعران و پژوهشگران، از آرمان‌ها؛ دیگر ما است. ما باید بتوانیم هم فرهنگ را در داخل توسعه بدهیم و پیش ببریم و هم بتوانیم ایران واقعی را در عرصه جهانی به دیگران بشناسانیم.